

سازمان ملل متحد را بهتر بشناسیم

حقوق بین‌الملل پرزبان ساده

۱۳۶ پرسش و پاسخ
درباره‌ی سازمان ملل متحد
به انضمام متن منشور سازمان ملل متحد
و متن اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر

| دکتر محمدهدی سیدناصری |
| مدرس دانشگاه |

ketabTala

دفتر و فروشگاه مرکزی:

تهران، خ انقلاب، خ فلسطین جنوبی، خ محتشم، شماره‌ی ۲۰، طبقه‌ی همکف، واحد ۲
تلفن: ۰۲۱ ۶۶۴۱۰۰۴۱ (۵ خط) • تلکس: ۶۶۴۵۸۲۶۳ • کدپستی: ۱۳۱۵۸۴۴۵۴۷
ایستادگرام: ghasedakbooks • تلگرام: @ghasedakbooks • www.ghasedakbooks.ir

سازمان ملل متحد را بهتر بشناسیم

محمد مهدی سیدناصری (مدرس دانشگاه)

مدیر هنری و اجرای جلد: فریدون حقیقی

صفحه‌آرایی: کارگاه گرافیک قاصدک

زیر نظر شورای بررسی

لیتوگرافی: گلپا • کد: ۹۹/۹۶۶

چاپ هفتم: ۱۴۰۱ • تیراژ: ۵۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۳۷-۱۱۸-۰۰

کلیه‌ی حقوق چاپ و نشر انحصاراً برای

مؤسسه‌ی نشر و تحقیقات ذکر محفوظ است.

قیمت: ۶۹۰۰۰ تومان

ویرایش جدید

چاپ هفتم

سرشناسه: سیدناصری، محمد مهدی، ۱۳۷۰-

عنوان و نام پدیدآور: سازمان ملل متحد را بهتر بشناسیم / محمد مهدی سیدناصری

مشخصات نشر: تهران: مؤسسه نشر و تحقیقات ذکر،

مشخصات ظاهری: ۳۰۶ ص:، مسوره: ۱۴/۵×۲۱/۵

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۳۷-۱۱۸-۰۰

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: سازمان ملل متحد United Nations

موضوع: سازمان ملل متحد، منشور United Nations Charter

رده‌بندی کنگره: JZ۴۹۳۴

رده‌بندی دیویی: ۳۴۱/۲۳۲

شماره کتابشناسی ملی: ۶۱۵۹۳۳۹

این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است.

این اثر توسط داوران و کارشناسان دبیرخانه‌ی سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی دفتر تکنولوژی آموزشی و کمک‌آموزشی آموزش و پرورش، مناسب برای دانش‌آموزان اول، دوم و سوم دوره‌ی متوسطه‌ی کلیه‌ی رشته‌ها دانسته شده است.

فهرست مطالب

۹.....	دبیاچه
۱۲.....	چکیده
۱۴.....	مقدمه
۱۷.....	۱۳۶ پرسش و پاسخ درباره‌ی سازمان ملل متحد
۱۷.....	۱. اندیشه ایجاد جامعه‌ای آرام در جهان چگونه شکل گرفت؟
۱۸.....	۲. جامعه‌ی ملل چه زمانی تأسیس شد؟
۲۰.....	۳. جامعه‌ی ملل متحد با پیشنهاد چه کسی تأسیس شد؟
۲۰.....	۴. جامعه‌ی ملل چند عضو داشت؟
۲۱.....	۵. نخستین عضو مسلمان جامعه ملل چه کشوری بود؟
۲۲.....	۶. جامعه‌ی ملل چند رکن داشت؟
۲۳.....	۷. جامعه‌ی ملل چگونه منحل شد؟
۲۴.....	۸. چرا سازمان ملل متحد تأسیس شد؟
۲۶.....	۹. وظایف و اهداف سازمان ملل متحد چیست؟
۲۷.....	۱۰. ساختار سازمان ملل متحد چگونه است؟
۲۹.....	۱۱. چرا به سازمان ملل متحد نیاز داریم؟
۳۰.....	۱۲. آیا سازمان ملل متحد را می‌توان حکومتی جهانی تصور کرد؟
۳۰.....	۱۳. آیا کشورها حاکمیت خود را در سازمان ملل متحد واگذار می‌کنند؟
۳۱.....	۱۴. آیا سازمان ملل متحد ابزار کشورهای بزرگ و قدرتمند است؟
۳۱.....	۱۵. سازمان ملل متحد چند عضو دارد؟
۳۲.....	۱۶. مقر سازمان ملل متحد کجاست؟
۳۴.....	۱۷. طرح و رنگ پرچم سازمان ملل متحد چگونه است؟
۳۴.....	۱۸. سازمان ملل متحد چند رکن اصلی دارد؟
۳۴.....	۱۹. مجمع عمومی چه می‌کند؟
۳۵.....	۲۰. وظایف مجمع عمومی سازمان ملل چیست؟

۲۱. کمیته های اصلی مجمع عمومی به چه مسائلی رسیدگی می کند؟ ۳۶
۲۲. مهمترین اقدامات اتخاذ شده در مجمع عمومی چه بوده است؟ ۳۷
۲۳. جلسات مجمع عمومی سازمان ملل چقدر طول می کشد؟ ۳۹
۲۴. کشورها چگونه برای سخنرانی در مجمع عمومی سازمان ملل ثبت نام می کنند؟ ۳۹
۲۵. چرا برزیل اولین سخنران همیشگی مجمع عمومی سازمان ملل است؟ ۴۰
۲۶. رئیس جمهور کشورها تا چه مدت می تواند سخنرانی کنند؟ ۴۱
۲۷. آیا در سازمان ملل فقط به حرف دولت ها گوش داده می شود؟ ۴۲
۲۸. درباره سازمان های غیردولتی چه می دانید؟ ۴۵
۲۹. شورای امنیت چه می کند؟ ۴۶
۳۰. وظایف شورای امنیت چیست؟ ۴۷
۳۱. جلسات شورای امنیت سازمان ملل متحد به چه صورت برگزار می شود؟ ۴۷
۳۲. هفت اقدام مهم انجام شده توسط شورای امنیت چه بوده است؟ ۴۸
۳۳. حق وتو چیست؟ ۵۰
۳۴. آیا شورای امنیت نیازمند اصلاحات نیست؟ ۵۲
۳۵. نقش شورای اقتصادی و اجتماعی چیست؟ ۵۳
۳۶. وظایف شورای اقتصادی و اجتماعی چیست؟ ۵۴
۳۷. عضویت در شورای اقتصادی و اجتماعی چگونه است؟ ۵۵
۳۸. کمیسیون های زیر نظر شورای اقتصادی و اجتماعی چیست؟ ۵۵
۳۹. از وظایف دبیرخانه چه می دانیم؟ ۵۶
۴۰. نقش دبیرکل در سازمان ملل متحد چیست؟ ۵۷
۴۱. دبیرکل سازمان ملل چگونه انتخاب می شود؟ ۵۸
۴۲. شورای قیمومت چه می کند؟ ۵۹
۴۳. اعضای شورای قیمومت چه کشورهایی هستند؟ ۵۹
۴۴. آخرین جلسه شورای قیمومت چه زمانی بود؟ ۵۹
۴۵. دیوان بین المللی دادگستری چه می کند؟ ۶۱
۴۶. ماجرای دیوان دائمی بین المللی دادگستری چه بوده است؟ ۶۳
۴۷. مقر دیوان بین المللی دادگستری در کجا قرار دارد؟ ۶۳
۴۸. طراح کاخ صلح لاهه چه کسی است؟ ۶۴
۴۹. شباهت های دیوان دائمی دادگستری با دیوان بین المللی دادگستری کنونی چیست؟ ۶۴
۵۰. تفاوت های دیوان دائمی دادگستری با دیوان بین المللی دادگستری کنونی چیست؟ ۶۵
۵۱. دیوان بین المللی دادگستری چند عضو دارد؟ ۶۷
۵۲. بودجه دیوان بین المللی دادگستری چگونه تأمین می شود؟ ۶۸
۵۳. زبان های رسمی دیوان بین المللی دادگستری چیست؟ ۶۹
۵۴. آیا دیوان بین المللی دادگستری اساسنامه مجزا دارد؟ ۶۹
۵۵. نشان رسمی دیوان بین المللی دادگستری چگونه است؟ ۷۰
۵۶. موضوع نخستین جلسه دیوان بین المللی دادگستری چه بود؟ ۷۰

۵۷. قضات دیوان چگونه انتخاب می‌شوند؟
۵۸. آیا کشورها در دیوان قاضی دارند؟
۵۹. وظایف اصلی دیوان بین‌المللی دادگستری لاهه چیست؟
۶۰. کار دیوان فقط رسیدگی به شکایت دولت‌هاست؟
۶۱. موضوعاتی که دیوان به آن رسیدگی می‌کند و نمی‌کند چیست؟
۶۲. چه کشورهایی حق شکایت به دیوان بین‌المللی دادگستری را دارند؟
۶۳. تفاوت دادگاه لاهه با سایر دادگاه‌های بین‌المللی چیست؟
۶۴. قاضی اختصاصی یا قاضی خاص (ADHOC) برای چه مواردی تعیین می‌شود؟
۶۵. اگر دولتی از اجرای حکم سرپیچی کند چه می‌شود؟
۶۶. ایران چند مرتبه در دیوان بین‌المللی دادگستری مطرح دعوی کرده است؟
۶۷. آیا می‌دانید دیوان دعاوی ایران و آمریکا کجاست؟
۶۸. آیا دیوان بین‌المللی دادگستری یکی از ارکان اصلی حفظ صلح و امنیت در جهان است؟
۶۹. اصول و راه‌های سازمان ملل متحد چیست؟
۷۰. ساختار منشور سازمان ملل متحد چگونه است؟
۷۱. سازمان ملل متحد چگونه برای صلح فعالیت می‌کند؟
۷۲. سازمان ملل متحد برای پیشگیری از مناقشه چه می‌کند؟
۷۳. نقش سازمان ملل متحد در امر برقراری صلح چیست؟
۷۴. سازمان ملل متحد برای مبارزه با تروریسم چه می‌کند؟
۷۵. سازمان ملل متحد برای توقف گسترش سلاح‌ها چه می‌کند؟
۷۶. سازمان ملل متحد برای خلاص کردن دنیا از شرمین‌های زمینی چه می‌کند؟
۷۷. چرا سازمان ملل متحد نمی‌تواند صلح را تحمیل کند؟
۷۸. عملیات حفظ صلح ملل متحد چیست؟
۷۹. بودجه عملیات حفظ صلح چگونه تامین می‌شود؟
۸۰. چه نهادی یا مقامی بر عملیات حفظ صلح سازمان ملل نظارت می‌کند؟
۸۱. سازمان ملل متحد برای افزایش کارایی عملیات حفظ صلح چه می‌کند؟
۸۲. سازمان ملل متحد چگونه با بیماری همه‌گیرایند مبارزه می‌کند؟
۸۳. آیا سازمان ملل متحد برای سقط جنین بودجه تخصص داده است؟
۸۴. سازمان ملل متحد در زمینه مبارزه با قاچاق مواد مخدر چه فعالیتی می‌کند؟
۸۵. سازمان ملل متحد در زمینه حقوق بشر چه می‌کند؟
۸۶. اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر چیست؟
۸۷. آیا سازمان ملل متحد از گروه‌های آسیب‌پذیر در جوامع حمایت می‌کند؟
۸۸. سازمان ملل متحد در زمینه‌ی حمایت از حقوق زنان چه می‌کند؟
۸۹. سازمان ملل متحد از برقراری مردم‌سالاری چگونه حمایت می‌کند؟
۹۰. چرا به دادگاه بین‌المللی کیفری نیاز داریم؟
۹۱. هزینه سازمان ملل متحد چقدر است؟
۹۲. نظام ملل متحد هر سال چه مقدار هزینه می‌کند؟

۹۳. بودجه سازمان ملل متحد در مقایسه با سایر سازمان ها چگونه است؟ ۱۲۵
۹۴. چگونه درباره بودجه سازمان ملل متحد تصمیم گیری می شود؟ ۱۲۶
۹۵. چه نهادی بر هزینه های سازمان ملل متحد نظارت می کند؟ ۱۲۷
۹۶. حق عضویت در سازمان ملل متحد چگونه محاسبه می شود؟ ۱۲۸
۹۷. آیا نسبت سهمیه های کشورها غیر عادلانه است؟ ۱۲۹
۹۸. آیا کشورهای صنعتی سهم بیشتری را می پردازند؟ ۱۳۰
۹۹. درباره سهمیه های پرداخت نشده توسط دولت ها چه باید کرد؟ ۱۳۱
۱۰۰. چگونه می توان کشورهای عضو را به انجام تعهدات مالی خود، وادار کرد؟ ۱۳۲
۱۰۱. آیا سازمان ملل متحد جهان را بهتر کرده است؟ ۱۳۳
۱۰۲. چه افرادی در سازمان ملل متحد کار می کنند؟ ۱۳۵
۱۰۳. کارکنان در سازمان ملل متحد چگونه انتخاب می شوند؟ ۱۳۶
۱۰۴. آیا دیپلمات های مامور خدمت در سازمان ملل متحد، کارمند آن محسوب می شوند؟ ۱۳۶
۱۰۵. حضور زنان در سازمان ملل چگونه است؟ ۱۳۷
۱۰۶. آیا تعداد کارکنان سازمان ملل متحد بیش از حد نیاز است؟ ۱۳۸
۱۰۷. آیا حقوق کارکنان سازمان ملل متحد خیلی زیاد است؟ ۱۳۸
۱۰۸. آیا کارکنان سازمان ملل متحد مزایای بسیار زیادی دارند؟ ۱۳۹
۱۰۹. دانشگاه سازمان ملل در کجا واقع شده است؟ ۱۴۰
۱۱۰. آیا می دانید داستان رسوایی بزرگ برنامه نفت در برابر غذا چیست؟ ۱۴۰
۱۱۱. آیا به کارکنان سازمان ملل متحد تا به حال حمله و تعرضی شده است؟ ۱۴۲
۱۱۲. آیا فعالیت های سازمان ملل متحد به نفع تجارت جهانی است؟ ۱۴۳
۱۱۳. اهداف توسعه هزاره چیست؟ ۱۴۵
۱۱۴. چه اصلاحاتی در سازمان ملل صورت گرفته است؟ ۱۴۶
۱۱۵. آیا در سازمان ملل متحد نهادهای دیگری هم مشغول به کار هستند؟ ۱۴۸
۱۱۶. یونیسف چیست؟ ۱۴۹
۱۱۷. کمیساریای عالی امور پناهندگان سازمان ملل متحد چیست؟ ۱۴۹
۱۱۸. آژانس بین المللی انرژی اتمی چیست؟ ۱۵۱
۱۱۹. سازمان جهانی بهداشت چیست؟ ۱۵۲
۱۲۰. صندوق بین المللی پول چیست؟ ۱۵۳
۱۲۱. بانک جهانی کارش چیست؟ ۱۵۴
۱۲۲. سازمان تجارت جهانی چیست؟ ۱۵۶
۱۲۳. برنامه جهانی غذا چیست؟ ۱۵۶
۱۲۴. سازمان جهانی هواشناسی چه می کند؟ ۱۵۷
۱۲۵. سازمان جهانی مالکیت معنوی چیست؟ ۱۵۹
۱۲۶. سازمان جهانی کار چیست؟ ۱۵۹
۱۲۷. اپکتانویا سازمان بین المللی هوانوردی غیرنظامی چه می کند؟ ۱۶۱
۱۲۸. سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد یا فائو چیست؟ ۱۶۲

۱۶۳.....	۱۲۹. اتحادیه بین‌المللی مخابرات چیست؟
۱۶۴.....	۱۳۰. اتحادیه جهانی پست چه می‌کند؟
۱۶۵.....	۱۳۱. سازمان توسعه صنعتی ملل متحد و برنامه عمران ملل متحد چیست؟
۱۷۰.....	۱۳۲. صندوق جمعیت سازمان ملل متحد چیست؟
۱۷۱.....	۱۳۳. کنفرانس تجارت و توسعه ملل متحد چیست؟
۱۷۱.....	۱۳۴. سازمان بین‌المللی دریایی چیست؟
۱۷۲.....	۱۳۵. سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی سازمان ملل متحد یا یونسکو چیست؟
۱۷۳.....	۱۳۶. صندوق بین‌المللی توسعه کشاورزی چیست؟
۱۷۴.....	آیا می‌دانستید ایران عضو جامعه ملل بوده است؟
۱۷۴.....	آیا می‌دانستید؟
۱۷۵.....	آیا می‌دانستید هیچ‌کس منشور آتلانتیک را امضا نکرده است؟
۱۷۵.....	آیا می‌دانستید عبارت «سازمان ملل متحد» را نخستین بار چه کسی استفاده کرد؟
۱۷۶.....	آیا می‌دانستید سازمان چهار هدف اصلی دارد؟
۱۷۶.....	آیا می‌دانستید نخستین نشست مجمع عمومی سازمان ملل متحد در کجا برگزار شد؟
۱۷۷.....	آیا می‌دانستید اعضای ملل متحد از ۵۱ کشور به ۱۹۳ کشور در سال ۲۰۱۲ میلادی افزایش یافته است؟
۱۷۷.....	آیا می‌دانستید کشور برزیل اولین سختران همیشگی مجمع عمومی سازمان ملل است؟
۱۷۸.....	آیا می‌دانستید فقط پنج کشور «حق وتو» دارند؟
۱۷۹.....	آیا می‌دانستید ایران عضو شورای امنیت بوده است؟
۱۷۹.....	آیا می‌دانستید ایران عضو ناظر شورای اقتصادی و اجتماعی است؟
۱۸۰.....	آیا می‌دانستید سازمان ملل نقش مهمی در استعمارزدایی در جهان داشته است؟
۱۸۱.....	آیا می‌دانستید اختلاف در قضیه تنگه کورفو بین آلبانی و انگلستان چه بوده است؟
۱۸۱.....	آیا می‌دانستید یکی از قضاوت‌های مشهور دیوان مربوط به ایران است؟
۱۸۲.....	آیا می‌دانستید دبیرکل به تنهایی عمل نمی‌کند؟
۱۸۳.....	۶ نکته مهم و اساسی درباره‌ی سازمان ملل متحد
۱۸۵.....	منشور سازمان ملل متحد
۲۳۲.....	اساسنامه‌ی دیوان بین‌المللی دادگستری
۲۴۳.....	اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر
۲۵۲.....	تقویم مناسبت‌های سازمان ملل متحد
۲۵۵.....	منابع و مأخذ

دیباچه

«مردمان ملل متحد عزم خود را جزم کردند» تا «سازمان ملل متحد» را به منظور «نجات نسل های بعدی از بلای جنگ» و «تأیید مجدد باور خود به حقوق بنیادین بشر، کرامت و ارزش فرد انسانی، حق های برابر مردان و زنان و ملت های بزرگ و کوچک» تشکیل دهند و به این ترتیب «شرایطی را ایجاد کنند که بر اساس آن عدالت و احترام به تعهدات ناشی از معاهدات و دیگر منابع حقوق بین المللی حفظ شود و پیشرفت اجتماعی و معیارهای زندگی بهتر در آزادی بیشتر ترویج پیدا کند». علاوه تحقّق این اهداف مستلزم «تمرین بردباری و زیستن با همدیگر در صلح به عنوان همسایگان خود و اتحاد برای حفظ صلح و امنیت بین المللی و همچنین ارتقاء پیشبرد اقتصادی و اجتماعی برای همه ی مردم» می باشد. بنابراین ملاحظه می شود که سازمان ملل متحد - به مثابه ی یک ابزار است - که اهداف متعالی را برای همه ی مردم دنبال می کند.

سازمان ملل متحد مهم ترین نهاد بین المللی است که بعد از جنگ جهانی دوم شکل گرفته است. این سازمان فعال ترین

کنشگر در عرصه بین‌المللی و بخش لاینفکی از زیست‌امروزین ماست. بعلاوه سازمان مزبور ابعاد مختلفی از زندگی ما را در سنین و موقعیت‌های مختلف در بر می‌گیرد. هر فرد انسانی، اعم از این که زن یا مرد باشد، بزرگسال یا خردسال باشد و منصرف از جایگاهی که دارد، امروزه به نوعی موضوع برنامه‌های سازمان ملل متحد می‌باشد. به عبارت دیگر، در دنیای امروز زیست ما و سازمان ملل متحد تابع تأثیرگذاری و تأثیرپذیری متقابل است. از یک طرف سازمان ملل متحد در تلاش است تا برای زندگی بهتر ما برنامه‌ریزی کند و از سوی دیگر مشارکت ما در تدوین برنامه‌های سازمان امری ضروری است. از جمله اقشاری که سازمان چه به طور مستقیم و چه از طریق نهادهای تخصصی خود برای آن‌ها برنامه‌ریزی می‌کند، نوجوانان می‌باشند. نوجوانان کسانی هستند که در سطح ملی و بین‌المللی مدیران آینده هستند.

آشنا شدن نوجوانان با سازمان ملل متحد امری ضروری است. اصولاً دولت‌ها مکلف هستند تا اسناد بین‌المللی اساسی مثل منشور سازمان ملل متحد، معاهدات حقوق بشری و حقوق بشردوستانه را در اختیار افراد جامعه قرار دهند. این تکلیف محدود به ترجمه اسناد نمی‌شود بلکه باید اقدامات تبیینی و تفسیری نیز صورت گیرد.

در همین راستاست که پژوهشگر جوان جناب آقای محمد مهدی سیدناصری تلاش کردند تا در مجموعه‌ی ارزشمندی با عنوان «۱۳۶ پرسش و پاسخ در باره سازمان ملل متحد» با

زبانی ساده و قابل فهم زمینه آشنایی نوجوانان عزیز فارسی زبان را با این سازمان آشنا سازند. بدون تردید این مجموعه برای هر نوجوان فارسی زبان ارزشمند و ضروری است. آشنایی نوجوانان با این سازمان باعث می‌شود تا شناخت کلی از سازمان داشته باشند و بتوانند برای آینده سازمان آرمان‌ها و برنامه‌های خود را از هم اکنون تنظیم نمایند.

در پایان از زحمات جناب آقای سیدناصری قدردانی می‌نمایم و امیدوارم این شیوه‌ی ساده‌سازی مفاهیم دشوار در حوزه حقوق بین‌المللی ادامه یابد. بعلاوه خواندن این کتاب را به همه نوجوانان دوست‌داشتنی فارسی زبان توصیه می‌نمایم.

هیبت‌الله نژندی‌منش

عضو هیئت علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی

دانشگاه علامه طباطبائی

GET TO KNOW THE UNITED NATIONS BETTER

بدون شک سازمان ملل متحد یکی از مهمترین سازمان‌های بین‌المللی در عصر حاضر است که در حل و فصل و مهار بحران‌های بین‌المللی نقش انکارناپذیری دارد. آگاهی از چگونگی تشکیل، نحوه‌ی عملکرد و وظایف سازمان ملل متحد و ارکان و سازمان‌های وابسته‌ی آن بسیار ضروری است. امروزه در تمامی بحران‌های بین‌المللی، جنگ‌ها و اختلافات میان کشورها و حتی بحران‌های داخلی نام سازمان ملل متحد و سازمان‌های وابسته به آن را از اخبار و رسانه‌های مختلف می‌شنویم.

از این مجموعه
منتشر شده است:

کتاب‌های سازمان ملل متحد

واحد حقوق و روابط بین‌الملل
مؤسسه نشر و تحلیلات دگر

ISSN 078-822-237-118-0

6 78822 371180

WHARDWOOD